

AB'nin Özellikleri ve Kurumsal Yapısı

AB'nin Özellikleri

- Kendi aralarında ticaretin serbestleştirilmesi,
- Üçüncü ülkelere karşı ortak bir gümrük politikası uygulanması,
- Sermaye ve işgücü hareketlerinin serbest bırakılması
- Tarımdan diğer sektörler, hukuki yapıdan parasal ve siyasi bütünleşmeye kadar ortak politikalar saptanmasıdır.

Gümrük Birliği

- Üretim ve verimliliğin artırılması, ülkeler arası ticaretin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur.
- Gümrük Birliği, bir noktada üye ülkeler arasında tam bir serbest rekabet kurulması anlamına gelmektedir.
- Bir ülkede üretilen mal, diğer üye ülkede aynı fiyata satılabildiği zaman, bu mallardan hangisi kaliteli ve hangisinin maliyeti düşükse piyasayı o tutar.
- Gümrük Birliğinin kurulması ve Topluluğa dahil ülkelerin aralarındaki gümrük duvarlarını kaldırmasıyla, kaliteli ve ucuz üretimin özendirilmesi ve uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır.

- Roma anlaşması üye ülkeler arasında *sermaye hareketlerini* de serbestleştirmektedir.
- Bu da üye ülkelerden herhangi birisindeki bir sermayedarın diğer bir üye ülkeye giderek, özel bir izin almadan, rahatça ve istediği şekilde istediği alana sermaye yatırabileceği, yatırım yapabilmesi
- Örneğin bir Alman sanayicisi Hollanda ya da Fransa'da yatırım yapabilir. Oradan mal mülk alarak çalışmalarını orada sürdürebilir ve elde ettiği kârı da istediği bir üye ülkeye transfer ettirebilir. Veya istediği ülkede bir tarımsal işletme kurabilir ve tarımsal üretim yapabilir.

- Roma anlaşmasının bir maddesi de *emek hareketleri* ile ilgilidir.
- Üye ülkeler arasında kısıtlama olmadan işçi ve teknik eleman değişimi yapılabilecektir. Ancak, doğal bir kural olarak, emeğin bol ve işçi ücretlerinin düşük olduğu yerlerden emeğin az ve ücretlerin yüksek yerlere doğru işçi hareketleri olacaktır.
- Topluluk bu prensiplere sadık kalarak başta tarım olmak üzere pekçok alanda ortak politikalar da saptamıştır. Bunlar ulaştırma, sanayi, enerji, çevre korunması, bilimsel araştırma politikaları ile rekabet koşullarını eşitleyici politikalar ortak bölgesel politikalar, ekonomi ve para politikaları, tüketiciyi koruma politikaları gibi çeşitli alanları kapsar.
- Ayrıca *Maastricht Anlaşması ile ekonomik ve parasal birliğin kurulması* gerçekleştirilmiş.

AB'nin Kurumsal Yapısı

- Avrupa Birliği Zirvesi
- Avrupa Parlamentosu,
- Avrupa Birliği Konseyi
- Komisyon
- Adalet Divanı
- Sayıştay
- Avrupa Merkez Bankası
- Diğer kurum organ ve ajanslar

Avrupa Birliği Zirvesi

- Avrupa Birliği'ne üye devletlerin başbakanları veya devlet başkanları ile Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanı'nın katılımı ile meydana gelir.
- Yılda dört defa toplanan Zirve, Birliğin gelişmesi ve Avrupa'nın bütünleşmesi doğrultusunda öncelikleri ve temel politikaları belirleyen kararlar alır.
- Avrupa Birliği Zirvesi'nin herhangi bir yasama yetkisi yoktur. Buna rağmen, AB üyesi tüm devletlerin en üst düzey yetkililerinin bir araya geldiği ve temel politikaları belirlediği kurum olmasından dolayı siyasi bir ağırlık ve yönlendirme gücü taşır. Çoğu durumda uzlaşıyla, istisna olarak nitelikli çoğunlukla karar alır

Avrupa Parlamentosu

- Görevi Topluluğun demokratik *denetlemesini* yapmaktır.
- 1995 yılından itibaren sayıları 15 ye yükselen üye ülkeler toplam sayısı 626 ya ulaşan parlamenter ile parlamentoda temsil edilirler.
- 2003 Nice Anlaşması ile parlamenter sayısı 732'ye çıkmıştır.
- 2007 genişlemesi ile de parlamenter sayısı 736 olmuştur.
- Bu rakam, 2014 seçimleri sonrası 750 üye ve bir Başkanı içerecek şekilde 751 olarak belirlendi.
- Hangi üye devletin kaç parlamenter ile temsil edileceği üye devletlerin nüfuslarına göre tespit edilir

Avrupa Parlamentosu

- Avrupa Parlamentosu Bakanlar Konseyini denetler.
- Fakat kanun koyma yetkisi yoktur.
- Üyeler uyruklarına göre değil, siyasal görüşlerine göre kurdukları gruplara katılırlar.
- 20 kişi ile bir grup kurulur. Fakat bir Belçika Grubu, bir Alman Grubu v.b. bulunmamaktadır.
- Buna karşılık ekonomik ve siyasal görüşlerine göre ulusal parlamentolardaki partilere benzer şekilde, örneğin Liberal Grup, Muhafazakar Grup, Sosyalist Grup, Hristiyan Demokratlar, Komünist Avrupa Sağ Grubu, Yeşiller, Bağımsızlar gibi gruplar oluşturulmuştur

Avrupa Birliği Konseyi

- Üye ÷lkelerin Dışışleri Bakanlarından ya da onların temsilcilerinden oluşur.
- Konsey ulusal çıkarları temsil eder. Topluluğun **karar organıdır**. Komisyonun önermelerini inceleyerek oylar.
- 1 Aralık 2009 Lizbon Anlaşması ile Konseydeki oylama nitelikli çoğunluk olarak düzenlendi
- Lizbon Antlaşması öncesi her üye devletin nüfusuna, fiziki ve ekonomik büyüklüğüne göre belirli oranda oyu bulunmakta olup, sistem **ağırlıklı oy esasına dayanırdı**. Nitelikli çoğunluk yöntemine göre karar alınabilmesi için toplamı 345 olan oyların 255'inin olumlu olması gerektiği gibi üye devletlerin yarıdan fazlasının da olumlu görüş bildirmesi gerekir.

Avrupa Birliği Konseyi

- Konsey'de nitelikli çoğunlukla karar alınırken, herhangi bir üye devlet gerekli görürse, alınan karara olumlu oy verenlerin, Birlik nüfusunun %62'sine karşılık gelip gelmediğinin kanıtlanmasını talep edebilir. Bu durumda %62 oranına ulaşılammışsa söz konusu karar kabul edilmemiş sayılır.
- Dışışleri Bakanları altı ay süreyle, sıra ile Konsey başkanlığı yapar. Toplantıda ele alınacak konuya göre Bakanlar değişirler. (Başkakanlar, Maliye Bakanları veya Tarım Bakanlarınının yaptıkları toplantılar gibi).
- Konsey başkanlığı, Ocak 2013 de İrlanda, Temmuz 2013 de Litvanya, 2014 de Yunanistan ve İtalya'nın sırası, 2015 de ise Letonya ve Lüksemburg sırada

Avrupa Birliği Konseyi

- Ortaklığa yeni üyeler alınması, üye ülkelerin ödeme bilançolarını düzeltmek amacıyla aldıkları önlemlerin durdurulması, ortaklığın bütçesinin hazırlanması ve saptanması, anlaşmaya aykırı olarak görülen kartel vb. birleşmelerin önlenmesi, ortak politikaların yönlendirilmesi konularında kararlar verir.
- Antlaşmalar **tasarı hazırlama görev ve yetkisini Komisyona vermiş** olduğundan,
- Avrupa Birliği Konseyinin kendiliğinden harekete geçerek karar alma olanağı yoktur. Sadece Komisyonun hazırladığı tasarıları görüşerek karar alma yetkisi vardır.

Avrupa Komisyon

- Avrupa Komisyonu, yasama sürecini başlatan, ayrıca Birliğin yürütme organı olarak **AB müktesebatını, bütçeyi ve programları uygulamaktan ve idari denetimden** sorumlu kurumdur.
- Avrupa Komisyonu, her bir üye devletten bir kişinin yer aldığı 28 üyeden oluşur.
- Bu kişilere "komiser" adı verilir. Her Komiser bir veya daha fazla AB politikasının yürütülmesinden sorumludur. Komisyon adeta bir **Bakanlar Kurulu** gibi faaliyet gösterir. Komisyon'da komiserlerin yanı sıra, Avrupa Birliği görevlilerinden oluşan 25.000 kişilik bir idari teşkilat da mevcuttur.

Avrupa Komisyon

- Komiserler Avrupa Birliği üyesi devletlerin vatandaşları olmalarına ve bu devletler tarafından atanmalarına karşın kendi ülkelerinin menfaatlerini değil Birliğin genel menfaatlerini korumak durumundadır.
- Komisyon, sorumluluklarını yerine getirirken bağımsız hareket eder ve üye devletlerden ya da herhangi bir kurumdan veya makamdan talimat almaz.
- Komisyon başkanı Avrupa Birliği Zirvesi tarafından belirlenir ve ataması Avrupa Parlamentosu'nun onayı ile yapılır

Adalet Divanı

- Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin yargı organıdır ve *Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve uzmanlık mahkemeleri olmak üzere üçlü* bir yapıdan oluşur.
- Adalet Divanı'nın temel amacı, Avrupa Birliği hukukunun Avrupa Birliği içerisinde her yerde aynı şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlamaktır.
- Divan, Birlik hukukunun yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka saygıyı sağlama, ulusal hukuk düzenleri ile AB hukuk düzeni arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi, hukuki denetim, yorum, uyuşmazlık çözüme, hukuk yaratma ve boşluk doldurma işlevlerini yerine getirir.

Adalet Divanı

- Yargısal bir denetim organıdır.
- Her üye devletten birer yargıç bulunmaktadır.
- Divanda bunun yarısı kadar savcı veya kanun sözcüsü görev almıştır.
- Roma Antlaşmasının kapsadığı bütün alanlarda yargı yetkisi vardır.
- Kararları bütün üye devletler ve Topluluk organları yönünden bağlayıcı, uyulması zorunlu nitelik taşır.

AB Sayıştayı

- Avrupa Sayıştayı, Birliğin tüm gelir ve giderlerini inceler, işlemlerinin hukuka ve usule uygunluğunu temin eder. Sayıştay denetimi, gelir ve giderlerin hukuka uygunluğu ile düzenliliğini ve iyi bir mali idareyi sağlamaya yöneliktir.
- Avrupa Sayıştayı her bir ye devletten birer ye olmak üzere 28 üyeden oluşmaktadır. Üyeler, Konsey tarafından Parlamento'ya danışıldıktan sonra, 6 yıllık bir süre için tayin edilir.
- Bu yeler, kendi ülkelerinde denetim kurumlarında çalışan veya çalışmış ve bu görev için özel niteliğe sahip kişilerin arasından seçilir.
- Sayıştay yelerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı güvence altına alınmıştır.

Avrupa Merkez Bankası

- Tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir AB organıdır.
- Görevi, para birimi olarak Avro'yu kullanan AB üyesi ülkelerden oluşan Avro bölgesinde fiyat istikrarını sağlamaktır.
- Bu görevini üye devletlerin merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankası'ndan oluşan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içinde yerine getirir.
- Bu çerçevede AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işlemesinin sağlanması görevlerini yerine getirir.
- Avrupa Merkez Bankası Avro bölgesi dahilinde kağıt para basımına izin verme konusunda tek yetkilidir.

Diğer Kurum Organ ve Ajanslar

- Ekonomik ve sosyal komite
- Bۆlgeler komitesi
- Avrupa yatırım bankası
- Avrupa Ombudsmanı gibi

Ekonomik ve Sosyal Komite

- Parlamento'ya, Konsey'e ve Komisyon'a yardımcı olmak amacıyla öngörölmüş bir danışma kurumu olup, kararları bağlayıcı değil, danışma niteliktedir.
- Ekonomik ve Sosyal Komite, işçi ve işveren grupları ile belirli toplum kesimlerinin değişik menfaatlerini temsil eden gruplardan seçilen üyelerden oluşur.
- Komite, Avrupa bütünleşmesinin genel çıkarları çerçevesinde faaliyet gösterir ve üyelerinin bağımsızlığı Antlaşma'da açıkça düzenlenmiştir

Bölgeler Komitesi

- AB içindeki yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan danışma nitelikli bir komitedir.
- Avrupa bütünleşmesinin genel çıkarları çerçevesinde faaliyet gösteren Komite'nin üye sayısı 350'yi geçemez, halihazırda ise 344 üyesi bulunmaktadır.
- Komite üyeleri, 5 yıllık süre için üye devletler tarafından gösterilen adaylar arasından, Konsey tarafından atanırlar ve görev süreleri yenilenebilir

Avrupa Yatırım Bankası

- Avrupa Birliğinin finans kurumudur
- Birliğin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olacak yatırımların finanse edilmesi amacıyla kurulmuştur.
- Avrupa Yatırım Bankası tuzel kişiliği haiz olup uyeleri, Avrupa Birliği uyesi devletlerdir.
- Banka'nın gorevi, Birliğin çıkarı doğrultusunda iç pazarın dengeli ve duşgun gelişimine katkı sağlamak olarak belirtilmektedir

Ombudsmanlık

- Temel görevi hukuka aykırı işlemlerin ve sonuçların ortadan kaldırılması
- Özellikleri
- İdari eylem ve işlemleri denetler
- Bağımsız bir idare organıdır
- Kararları ile ilke olarak bağlayıcı değildir
- Seçilme ve görevden alınma süreci tarafsız ve bağımsız çalışabilmelerine olanak sağlanacak bir yöntemle belirlenmeli
- ilke itibariyle parlamento tarafından atanan, ancak hükümete karşı olduğu kadar parlamentoya karşı da bağımsız olan